

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

www.parlament.md

31 / 03 / 2015

SS nr. 31

**Biroul Permanent al
Parlamentului Republicii Moldova**

În conformitate cu prevederile art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de lege cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative.

Anexă:

- Proiectul legii
- Nota informativă

Deputații:

V. Strelet /
 St. Creangă /
 Ion Balan /
 M. Apoche /
 S. Sîrbu /
 R. Apolosechi /
 E. Nidiforciu /
 M. Popov /
 C. Tutu /
 Răducan M. /

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI
 REPUBLICII MOLDOVA
 P.D.P. Nr. 107
 "31" / 03 / 2015
 Ora _____

LEGE

cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articolul I. – Codul Audiovizualului al Republicii Moldova nr. 260-XVI din 27.07.2006 (Monitorul Oficial, nr. 131-133 din 18 august 2006, art. 679) se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 2

litera b), c) și j) se expun în redacție nouă după cum urmează:

„b) *retransmisie* - captare și transmitere simultană a serviciilor de programe sau a unor părți importante din asemenea servicii, prin orice mijloace tehnice, în integralitatea lor și fără nici o modificare, difuzate de distribuitorii de servicii și destinate recepționării de către public;

c) *radiodifuzor* - persoană juridică, titulară a licenței de emisie eliberată de Consiliul Coordonator al Audiovizualului, avînd responsabilitatea totală pentru transmisia serviciilor de programe destinate recepționării de către public;”

„j) *produs autohton* – programe realizate de către radiodifuzori aflați în jurisdicția Republicii Moldova și/sau de către producători de programe independenți din Republica Moldova, cu mijloace tehnice și intelectuale originare din Republica Moldova;”

litera k) se exclude;

la lit. u) cifra „19.00” se înlocuiește cu „18.00”.

2. La articolul 4

alin.(1) se expune în redacție nouă după cum urmează:

„(1) În sensul prezentului cod, un radiodifuzor este considerat aflat sub jurisdicția Republicii Moldova dacă are sediul principal în Republica Moldova, deține licență de emisie eliberată de Consiliul Coordonator al Audiovizualului și deciziile editoriale asupra serviciilor de programe sînt luate în Republica Moldova”;

La alineatul (1) litera b) și c) se exclud;

Alineatele (2) și (3) se exclud.

3. Articolul 6 se completează cu un alineat nou (4) cu următorul cuprins:

“(4) Sunt interzise comunicarea/difuzarea emisiunilor de știri, analitice și dezbateri prezentate sau moderate de politicieni, persoane cu funcții de demnitate publică sau persoane angajate în cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică, precum și persoanele desemnate să candideze la alegerile prezidențiale, parlamentare, locale.”

4. După articolul 6 se introduce un articol nou 6¹ cu următorul cuprins:

”Articolul 6¹. Protecția demnității umane și a drepturilor fundamentale ale omului.

(1) Radiodifuzorii sunt obligați să respecte drepturile și libertățile fundamentale ale omului, demnitatea, onoarea, viața privată și de familie, precum și dreptul la propria imagine.

(2) Programele audiovizuale în care sunt aduse acuzații unor persoane privind comportamente și fapte ilegale, trebuie argumentate și susținute cu dovezi pertinente sau să se indice, cel puțin, probele care le susțin, iar persoanele vizate au dreptul să intervină cu propriul punct de vedere prin exercitarea dreptului la replică. Moderatorii programelor audiovizuale sunt obligați să solicite dreptul la replică a persoanei vizate. Încălcarea dreptului la replică atrage răspunderea radiodifuzorului, în conformitate legislația în vigoare.

(3) Moderatorii programelor audiovizuale sunt obligați să solicite invitaților săi probarea afirmațiilor acuzatoare, iar în lipsa probelor, moderatorii vor informa imediat în cadrul aceluși program/emisiune despre faptul că afirmațiile acuzatoare nu sunt probate. Încălcarea prezentului alineat, inclusiv prin încurajarea prezentării unor acuzații neprobate sau omisiunea informării despre lipsa probelor la argumentele acuzatoare expuse, atrage răspunderea radiodifuzorului.

(4) Moderatorii programelor audiovizuale sunt obligați să nu folosească și să nu permită invitaților folosirea unui limbaj licențios sau să instige la ură și violență.”

5. La articolul 7

alineatul (4)

lit. c), în final se completează cu sintagma: „inclusiv a celei vizate”

se introduc literele d) și e) cu următorul cuprins:

”d) la folosirea informației care provine din surse confidențiale credibilitatea cărora nu este suficient verificată, se va menționa că aceasta poate să nu corespundă realității;

”e) enunțarea ipotezelor cu privire la producerea unor evenimente sau informația cu privire la activitatea unei instituții publice, va fi difuzată doar cu comentariul acestei autorități publice, iar în cazul în care autoritatea publică respectivă refuză să prezinte un punct de vedere, acesta trebuie precizat în mod expres.”

6. După articolul 7 se introduce articolul 7¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 7¹ Asigurarea securității informaționale și protecția informației

(1) Consiliul Coordonator al Audiovizualului este obligat să asigure respectarea și protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor, inclusiv la informare corectă și obiectivă.

(2) Se interzice transmisiunea, retransmisia, comunicarea audiovizuală a programelor care pun în pericol sau atentează asupra suveranității, integrității teritoriale, independenței statului, securității naționale, inclusiv programe care cad sub incidența Legii privind contracararea activității extremiste.

(3) Interdicția transmisiunii, retransmisiei, comunicării audiovizuale a unui serviciu de programe sau a unui program de emisiuni ale unui post de televiziune este aplicată de Consiliul Coordonator al Audiovizualului în cel mult 5 zile de la constatarea încălcării. Decizia de aplicare a interdicției este obligatorie pentru toți radiodifuzorii sau distribuitorii de servicii aflați sub jurisdicția RM, care vor stopa imediat transmisiunea, retransmisia, comunicarea audiovizuală a programului de emisiuni ale postului de televiziune în cauză. Nerespectarea deciziei de aplicare a interdicției, atrage aplicarea sancțiunii de retragere a licenței de emisie/autorizației de retransmisie și licenței tehnice, care nu înlătură răspunderea penală.”

7. Articolul 9 se completează cu noi alineate (2) și (3) după cum urmează:

(2) Se interzice radiodifuzorilor și distribuitorilor de servicii, transmisiunea și retransmisia posturilor de televiziune și radio care conțin programe sau emisiuni informative, informativ-analitice și politice care nu sunt produse în statele membre ale Uniunii Europene precum și în statele care au ratificat Convenția Europeană cu privire la televiziunea transfrontalieră.

(3) Se interzice radiodifuzorilor transmisiunea și retransmisia emisiunilor informative, informativ-analitice, politice și cu tematică militară care nu sunt produse în statele membre ale Uniunii Europene precum și în statele care au ratificat Convenția Europeană cu privire la televiziunea transfrontalieră.

alineatele (3)-(4) devin, respectiv, alineatele (4)-(5)

8. La articolul 11

alin. (3) se expune în următoarea redacție:

„(3) Produsul autohton v-a constitui cel puțin 8 ore din volumul zilnic de emisie și v-a fi difuzat exclusiv (în totalitate) în intervalul orelor 6.00-24.00. Cel puțin 6 ore din

produsul autohton va fi difuzat în orele de maximă audiență, dintre care cel puțin 5 ore vor fi difuzate în limba de stat. Operele Europene vor constitui cel puțin 12 ore din volumul total de emisie și vor fi difuzate exclusiv (în totalitate) în intervalul 6.00-24.00.

la alin. (7) cuvintele "păstrându-se coloana sonoră originală" se substituie cu cuvintele „în limba de stat”

9. La articolul 27

La alin. (1) după lit. h) se introduc literele i) - m) după cum urmează:

- „i) nerespectarea prevederilor art. 7¹ alin. (3) și art. 9 alin. (2) și (3) din prezentul cod;
- j) incitarea publicului la ură națională, rasială sau religioasă;
- k) incitarea explicită la violență publică în masă;
- l) incitarea la acțiuni care au drept scop răsturnarea sau schimbarea prin violență a orînduirii de stat sau încălcarea prin violență a integrității Republicii Moldova;
- m) incitarea la acțiuni teroriste.”

Alin. (2) se exclude.

10. Articolul 38 se expune în următoarea redacție:

„Articolul 38. Sancțiuni

(1) În sensul prezentului cod, răspunderea pentru încălcarea legislației audiovizuale înseamnă aplicarea de către Consiliul Coordonator al Audiovizualului, în condițiile legii, a unor sancțiuni față de radiodifuzori sau distribuitorii de servicii care au săvârșit încălcări ale legislației audiovizuale. Consiliul Coordonator al Audiovizualului poate aplica sancțiuni în dependență de gravitatea și frecvența încălcărilor comise.

(2) Se sancționează radiodifuzorii cu avertizare publică la prima încălcare a prevederilor:

a) art.3 alineatul (7), art. 6, art. 6¹, art.7, art.10 alineat (5), art.11 alineatul (3)-(7), (9)-(10), art. 16 alineatul (2), art.17

b) art.64¹ alin.(1) din Codul electoral.

(3) Se sancționează radiodifuzorii sau distribuitorii de servicii cu amendă de la 5000 lei la 10000 lei pentru următoarele încălcări:

a) refuzul de a se supune controlului, de a permite accesul în spațiile în care își desfășoară activitatea, de a crea condiții de vizionare a ofertei serviciilor de programe retransmise sau de a pune la dispoziția reprezentanților împuterniciți a documentelor solicitate și a înregistrărilor programelor difuzate;

b) nerespectarea ofertei serviciului de programe retransmis de către distribuitorii de servicii;

- c) neprezentarea pînă la data de 1 martie a rapoartelor de activitate anuale și a contractelor de retransmisie a serviciilor de programe;
- d) utilizarea ilegală a semnalelor și/sau a siglei unui alt radiodifuzor;
- e) nerespectarea prevederilor privind comunicarea motivelor și obiectului sancțiunii prevăzute la alin.(9)-(11) ale prezentului articol;
- f) transmisia/retransmisia serviciilor de programe cu încălcarea prevederilor din licența de emisie și autorizația de retransmisie sau nerespectarea concepției generale a serviciului de programe aprobată de Consiliul Coordonator al Audiovizualului;
- g) nerespectarea prevederilor alin. (4)-(5) al art. 9;
- h) nerespectarea prevederilor articolului 16 alineatul (7) și (8) și a prevederilor articolului 18, precum și refuzul de a pune la dispoziția Consiliului Coordonator al Audiovizualului înregistrările serviciului de programe sau neprezentarea contractelor încheiate cu titularii drepturilor de autor și drepturilor conexe;
- i) nerespectarea prevederilor legale cu privire la condițiile de difuzare a publicității și teleshopping, care se aplică pentru fiecare caz de încălcare constatat;
- j) pentru săvîrșirea repetată a încălcărilor prevăzute la alin.(2).

(4) Se sancționează radiodifuzorii sau distribuitorii de servicii cu amendă de la 10000 lei la 15000 lei pentru următoarele încălcări:

- a) nerespectarea deciziilor Consiliului Coordonator al Audiovizualului privind protecția minorilor;
- b) utilizarea de tehnici subliminale în cadrul publicității și teleshopping;
- c) pentru săvîrșirea repetată a încălcărilor prevăzute la alin. (3), cu excepția articolului 11 alineatul (10);
- d) nerespectarea obligației de asigurare a transparenței proprietății radiodifuzorilor, prevăzută la art. 66 alin. (6)-(7).

(5) Se sancționează cu amendă de la 15000 lei la 20000 lei pentru următoarele încălcări:

- a) transmisia/retransmisia serviciilor de programe fără licență de emisie sau autorizație de retransmisie;
- b) transmisia/retransmisia serviciilor de programe în afara zonei de acoperire specificate în licența de emisie sau autorizația de retransmisie;
- c) retransmisia serviciilor de programe cu încălcarea prevederilor art. 28-30;
- d) întreruperea nemotivată a activității radiodifuzorului/distribuitorului de servicii pentru o perioadă mai mare de 10 de zile consecutive sau pentru o perioadă mai mare de 30 de zile intermitente într-un an calendaristic;
- e) pentru săvîrșirea repetată a încălcărilor prevăzute la alin.(4);

(6) Se sancționează radiodifuzorii sau distribuitorii de servicii cu amendă de la 25000 lei la 30000 lei pentru următoarele încălcări:

- a) nerespectarea prevederilor art. 19, alin. (4);
- b) săvîrșirea repetată în decursul a 12 luni a încălcărilor prevăzute la alin.(5);

(7) Se sancționează radiodifuzorul sau distribuitorul de servicii cu suspendarea licenței de emisie sau autorizației de retransmisie pentru săvîrșirea repetată în decursul a 12 luni a încălcărilor prevăzute la alineatul (6). Suspendarea licenței de emisie sau autorizației de retransmisie se aplică după ce au fost aplicate gradual celelalte sancțiuni prevăzute de prezentul articol.

(8) Interdicția transmisiunii sau retransmisiunii, comunicării audiovizuale a programului de emisiuni ale unui post de televiziune se aplică în condițiile art. 7¹.

(9) Radiodifuzorul sau distribuitorul de servicii cărui i s-a aplicat o sancțiune prevăzută de prezentul articol are obligația de a comunica publicului motivele și obiectul sancțiunii, în modul indicat de Consiliul Coordonator al Audiovizualului în decizia de sancționare.

(10) Textul sancțiunii se difuzează în următoarele 48 de ore de la emiterea deciziei, sonor și/sau vizual, de cel puțin 3 ori, în orele de maximă audiență, din care o dată în principala emisiune de știri.

(11) Distribuitorul de servicii sancționat se obligă de a difuza textul sancțiunii aplicate în mod continuu timp de 24 de ore pe fiecare dintre canalele care au constituit obiectul sancțiunii.

(12) Licența de emisie se retrage în condițiile art.27.

(13) Decizia Consiliului Coordonator al Audiovizualului cu privire la aplicarea oricărei sancțiuni va fi motivată, devenind executorie de la data adoptării și se prezintă spre cunoștință radiodifuzorilor sau distribuitorilor de servicii prin scrisoare recomandată, cu publicarea ulterioară în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a organului emitent.

(14) În cazul în care, în termen de 6 luni, radiodifuzorul sau distribuitorilor de servicii nu a admis încălcarea repetată a prevederile prezentului Cod pentru care a fost sancționat, sancțiunile anterioare se anulează.”

11. Se introduce art. 38¹ după cum urmează:

„Articolul 38¹ Suspendarea executării deciziilor Consiliului Coordonator al Audiovizualului.

(1) Suspendarea executării deciziilor Consiliului Coordonator al Audiovizualului cu privire la sistarea sau interdicția emisieii, suspendarea sau retragerea licenței poate fi cerută în instanța de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău numai după contestarea acestor acte la Consiliul Coordonator al Audiovizualului, în termen de 30 de zile de la data adoptării hotărârii pe marginea cererii prelabile privind aceste acte sau de la data expirării termenului pentru soluționarea cererii prelabile.

(2) Suspendarea executării actelor Consiliului Coordonator al Audiovizualului poate fi dispusă de instanța de judecată numai la cererea reclamantului, depusă concomitent cu înaintarea acțiunii, și doar în cazul în care sînt întrunite cumulativ următoarele condiții:

a) motivele invocate de reclamant în susținerea acțiunii sînt pertinente și bine întemeiate;

b) reclamantul prezintă argumente care au o bază factologică precum că circumstanțele litigiului reclamă dispunerea urgentă a suspendării executării actului administrativ contestat pentru a evita prejudicierea gravă și ireparabilă a intereselor

reclamantului;

c) prejudiciul care ar putea fi cauzat reclamantului depășește interesul public urmărit prin emiterea actului administrativ contestat.

(3) Sarcina probațiunii întrunirii condițiilor menționate la alin. (2) revine reclamantului. Până la proba contrarie se prezumă existența unui interes public în executarea imediată și neîntreruptă a actelor Consiliului Coordonator al Audiovizualului.

(4) În cadrul examinării cererilor privind suspendarea executării actelor Consiliului Coordonator al Audiovizualului, instanța de judecată citează părțile în proces, indicând data și ora desfășurării ședinței de judecată și anexînd copia de pe cererea de suspendare a executării actelor Consiliului Coordonator al Audiovizualului, de asemenea solicită Consiliului să prezinte referința pe marginea cererii de suspendare.

(5) În termen de 3 zile lucrătoare de la primirea copiei de pe cererea de suspendare a executării actelor Consiliului Coordonator al Audiovizualului, Consiliul depune referința pe marginea acestei cereri.

(6) Instanța de judecată este obligată să soluționeze cererea de suspendare a executării actelor Consiliului Coordonator al Audiovizualului în cel mult 5 zile de la prezentarea referinței de către Consiliu sau de la data la care trebuia prezentată referința.

(7) Instanța de judecată poate dispune suspendarea executării actelor Consiliului Coordonator al Audiovizualului doar în cazul întrunirii cumulative a condițiilor menționate la alin. (2). Instanța de judecată pronunță o încheiere motivată privind suspendarea sau refuzul de suspendare a executării actelor Consiliului Coordonator al Audiovizualului.

(8) Încheierea judecătorească privind suspendarea sau refuzul de suspendare a executării actelor Consiliului Coordonator al Audiovizualului poate fi atacată cu recurs în conformitate cu Codul de procedură civilă. Prin derogare de la art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen restrîns, care nu va depăși 10 zile de la data depunerii recursului.

12. La art. 41 se introduce un nouă lit. (h) după cum urmează:

„h) supravegherea respectării drepturilor de autor și drepturilor conexe de către radiodifuzori”

13. La articolul 43

Alin. (4) se expune într-o nouă redacție după cum urmează:

„(4) O persoană nu poate deține consecutiv mai mult de două mandate de membru al Consiliului Coordonator al Audiovizualului”

Se introduce un nou alineat (6) după cum urmează:

„(6) În cazurile prevăzute la lit. b) și f), membrul Consiliului Coordonator al Audiovizualului continuă exercitarea funcției pînă la ocuparea acesteia de către succesorul său.”

alineatele (6)-(7) devin, respectiv, alineatele (7)-(8)

14. Articolul 53 se va expune în următoarea redacție:

„Articolul 53. Se interzice radiodifuzorilor publici să difuzeze publicitate, plasare de produse și teleshopping, cu excepția publicității sociale și electorale.”

15. La articolul 54, litera f), sintagma „materialelor publicitare” se exclude.

16. La articolul 64, litera e) se exclude.

Articolul II– Legea nr.64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.117–118, art.355), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Articolul 3

alineatul (4¹) va avea următorul cuprins:

„(4¹) Autorul informațiilor răspîndite prin orice mijloc de informare în masă trebuie să fie individualizat și identificabil. Este interzisă răspîndirea informațiilor de către autori anonimi sau care nu pot fi identificați. Responsabilitatea răspîndirii sau plasării a unor astfel de informații o poartă mijlocul de informare în masă.”

Articolul III – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării cu excepția pct. 8, cu referire la art. 11, alin. (3) din Codul Audiovizualului din Republica Moldova care va intra în vigoare la 1 iulie 2015 și la pct. 11, lit. d) alin. (4) al art. 38 care va intra în vigoare odată cu intrarea în vigoare a prevederilor cu privire la asigurarea transparenței radiodifuzorilor.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul de Lege cu privire la modificarea
și completarea unor acte legislative

Prezentul proiect de lege prevede modificarea și completarea Codului audiovizualului al Republicii Moldova și Legii cu privire la libertatea de exprimare.

Prin prezentul proiect de lege se vine la o serie de amendări conceptuale la Codul audiovizualului.

Codul audiovizualului al Republicii Moldova reprezintă un act legislativ de o importanță deosebită pentru dezvoltarea principiilor statului de drept și dezvoltarea democrației în Republica Moldova.

De la adoptarea sa în 2006, Codul audiovizualului a suferit un șir de modificări care au avut scopul de perfecționa relațiile ce țin pe de parte de apărarea drepturilor consumatorilor de programe de a recepționa informații corecte și obiective și asigurarea drepturilor radiodifuzorilor la libertatea de exprimare și editorială pe de altă parte.

Dezvoltarea pieței media, introducerea și utilizarea pe larg a tehnologiilor moderne precum și evoluția permanentă a jurisprudenței europene în domeniul respectiv impune necesitatea de a veni cu anumite ajustări și la legislația națională cu privire la audiovizual.

Un factor important care a generat necesitatea promovării acestui proiect de lege, l-a constituit și ultimele evenimente din regiune, sensibilitatea informațiilor care pot avea un impact deosebit de negativ asupra respectării drepturilor omului, securității statului, consolidării statutului de stat suveran, independent și integru.

Prezentul proiect de lege vine să introducă unele precizări referitor la noțiunile de retransmise, radiodifuzor și produs autohton. Pentru a evita abuzurile și interpretările eronate este clarificată definirea radiodifuzorului aflat sub jurisdicția Republicii Moldova.

Se introduc reglementări detaliate ce țin de protecția drepturilor omului în coraport cu drepturile și obligațiunile moderatorilor programelor audiovizuale, unele precizări în vederea asigurării constante a echilibrului și pluralismului politico-social și o protecție a drepturilor opoziției în exprimarea punctului său de vedere.

Astfel, se propune completarea Codului audiovizualului cu un nou articol care va prevedea protecția demnității umane și a drepturilor fundamentale ale omului. În acest articol vor fi prevăzute anumite drepturi și obligațiuni specifice pentru moderatorii programelor audiovizuale. În cadrul programelor audiovizuale, orice acuzații aduse unor persoane trebuie să fie însoțite de dovezi pertinente iar persoanele vizate trebuie să aibă dreptul le replică. În acest sens, moderatorii urmează să asigure respectarea acestor prevederi și să nu admită derapaje care pot aduce la injurii și calomnieri directe și neprobate. Radiodifuzorul urmează să răspundă în cazul în care nu va asigura respectul demnității umane.

Cu părere de rău insultele și calomniile comise în public și mai ales prin intermediul presei de către simpli cetățeni, oameni politici și ziariști au devenit ceva curent. În absența unor sancțiuni și reglementări clare la acest subiect, asistăm la o lezare gravă și continuă a personalității umane, demnității, onoarei și reputației celor, astfel agresati.

În absența unor reglementări exprese și unor obligațiuni clare în Codul audiovizualului referitor la problema abordată, demnitatea, onoarea și reputația persoanelor nu mai beneficiază de formă de ocrotire juridică reală și adecvată. Este adevărat că cel vătămat avea și are deschisă calea unei acțiuni civile pentru obținere de despăgubiri (daune morale). O asemenea formă de ocrotire juridică nu reprezintă o protecție juridică adecvată deoarece dezonoarea este prin natura sa ireparabilă, iar demnitatea umană nu poate fi evaluată în bani și nici compensată prin foloase materiale – așadar, ceea ce se obține pe cale civilă nu este ocrotirea demnității, ci repararea prejudiciului suferit. Un rol deosebit de important în acest caz o au moderatorii de programe și însăși radiodifuzorii care nu trebuie să admită astfel de derapaje de la principiile respectului demnității umane.

În preambulul Constituției Republicii Moldova, demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, dreptatea și pluralismul politic sunt considerate valori supreme.

Prevederile art. 1 alin. (3) din Constituție proclamă că Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Conform art. 32 alin. (2) din Constituție, libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie.

Conform art. 54 alin. (2) din Constituție, exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngereri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

Este adevărat că libertatea opiniei și exprimării este consacrată prin art.32 din Constituție art. 10 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și art.19 paragraful 2 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice. Dar, libertatea de exprimare nu este un drept absolut. Într-o societate democratică libertatea unei persoane se termină acolo unde începe libertatea altei persoane. Or, în temeiul art. 55 din Constituție, este de datoria oricărei persoane să își exercite drepturile și libertățile constituționale cu bună-credință, fără să încalce drepturile și libertățile altora.

Și libertatea de exprimare are anumite limite stabilite în art. 32 alin.(2) din Constituție. Aceste valori reglementate ca limite ale libertății de exprimare se regăsesc, de altfel, și în art.10 paragraful 2 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și în art.19 paragraful 3 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice.

Adoptarea proiectului de lege prezentat va permite responsabilizarea clasei politice, mass-media și întregii societăți. Vor fi create premise ca atacurile personale să fie înlocuite de argumente factice cu privire la cei criticați.

În vederea respectării valorilor primordiale garantate de CEDO, în strictă conformitate cu jurisprudența consacrată a Curții Europene, se propune introducerea noilor reglementări, care pe lângă drepturile largi la libertatea opiniei și exprimării deja consacrate în legislație, vor stabili și unele reguli de comportament din partea moderatorilor pentru a proteja și celelalte valori tot atât de importante a vieții private cum este respectul onoarei și demnității umane.

De menționat că nu este vorba de nici un fel de restricții care se impun moderatorilor. Dar dacă o persoană este învinuită de comiterea anumitor crime, abuzuri, fărâdelegi etc, atunci este absolut logic și corect ca persoana dată să vină cu anumite probe și argumente iar persoana vizată să beneficieze neîntârziat de dreptul la replică. În caz contrar se va înregistra un derapaj semnificativ care va aduce atingere dreptului la apărarea onoarei și demnității. Anume în cadrul programului moderatorul are toate pîrghiile de a echilibra situația în vederea neadmiterii încălcării dreptului omului. O adresare ulterioară în instanța de judecată pentru apărarea onoarei și demnității deja nu va recupera acel prejudiciu imens de imagine care nu poate fi apreciat și recuperat nici cum.

Anume din aceleași argumente, în proiect s-a propus și completarea alineatului (4) din articolul 7 al Codului audiovizualului.

În acest context, în vederea eliminării unor probleme ce țin de incompatibilitate, pentru a asigura obiectivitate și o informare echilibrată se propune de a interzice moderarea unor astfel de programe de carte politicieni sau alte persoane cu funcții de demnitate publică. Politicienii pot fi invitați să-și expună liber punctul său de vedere dar în nici un caz nu poate să se implice activ în comunicarea știrilor sau emisiunilor analitice. Acest fapt reprezintă o sfidare a principiilor constituționale și legale privind incompatibilitatea și afectează direct dreptul la o informare obiectivă și corectă.

Este necesar de remarcat că prevederi asemănătoare le găsim în Codul de reglementare a conținutului audiovizual din România. Cîteva extrase relevante:

”art.30

Furnizorii de servicii media audiovizuale au obligația să respecte drepturile și libertățile fundamentale ale omului, viața privată, onoarea și reputația, precum și dreptul la propria imagine.

art.40

(1) În virtutea dreptului la propria imagine, în cazul în care în programele audiovizuale se aduc acuzații unei persoane privind fapte sau comportamente ilegale ori imorale, acestea trebuie susținute cu dovezi, iar persoanele acuzate au dreptul să intervină pentru a-și exprima punctul de vedere; dacă acuzațiile sunt aduse de furnizorul de servicii media audiovizuale, acesta trebuie să respecte principiul audiatur et altera pars; în situația în care persoana vizată refuză să prezinte un punct de vedere, trebuie să se precizeze acest fapt.

(2) Moderatorii programelor au obligația să solicite ferm interlocutorilor să probeze afirmațiile acuzatoare sau să indice, cel puțin, probele care le susțin, pentru a permite publicului să evalueze cât de justificate sunt acuzațiile.

(3) Moderatorii programelor au obligația să nu folosească și să nu permită invitaților să folosească un limbaj injurios sau să instige la violență.

art.43

(1) Radiodifuzorii trebuie să evite să aducă atingere dreptului la un proces echitabil ori interesului legitim al oricăreia dintre părțile unor cauze aflate pe rol în justiție sau în curs de cercetare, prin comentariile și luările de poziție proprii sau ale invitaților, inclusiv ale avocaților părților.

(2) Radiodifuzorii nu pot difuza emisiuni realizate sau moderate de către persoane învinuite sau inculpate în care se discută aspecte legate de cazul personal aflat în cercetare sau pe rolul instanțelor de judecată....”

O completare principială este adusă printr-un nou articol 7¹ care prevede asigurarea securității informaționale și protecția informației.

Se propune de a introduce prohibiția directă de transmisie/retransmisie a programelor care pun în pericol sau atentează asupra suveranității, integrității teritoriale, independenței statului și securității naționale. În acest sens, Consiliul Coordonator al Audiovizualului va avea pîrghii legale de a pune în aplicare astfel de interdicții în cazul încălcării flagrante a legii.

De remarcat faptul că în era tehnologizării și abundenței de informații din toate colțurile lumii care este tot mai greu de controlat, unele informații denaturate, manipulatorii care nu respectă principiile și standardele internaționale în domeniu pot prejudicia grav interesele cetățenilor și statului în întregime. În asemenea cazuri, statul este obligat să apere spațiul său informațional prin pîrghiile pe care le are la dispoziție.

În același context, în vederea asigurării securității informaționale a statului, neadmiterii informațiilor cu impact negativ care pot atenta asupra suveranității, independenței și integrității teritoriale a statului, respectării drepturilor omului, precum și pentru corelarea cadrului normativ național la standardele internaționale se propune de a interzice transmisia și retransmisia posturilor de televiziune și radio care conțin programe sau emisiuni informative, informativ-analitice, militare, care nu sunt produse

în statele membre ale UE, precum și în statele care nu au ratificat Convenția Europeană cu privire la televiziunea transfrontalieră.

Totodată, pentru a crea permise pentru dezvoltarea radiodifuzorilor naționali și promovarea produsului autohton se propune a revedea cotele minime de volum zilnic de emisie, inclusiv cel difuzat în limba de stat.

Dat fiind că de la adoptarea Codului audiovizualului, piața media s-a dezvoltat vertiginos, legislația a fost perfecționată, este necesar de a revedea atât mecanismul cât și cuantumul sancțiunilor aplicate în cazul încălcării prevederilor imperative ale codului. În acest sens se propune o nouă redacție a art. 38. Pentru a asigura executarea adecvată a deciziilor CCA și a evita unele abuzuri în acest sens, se propune o procedură complexă ce ține de suspendarea executării deciziilor CCA referitoare la sistarea emisie, suspendarea sau retragerea licenței.

Pentru a respecta concurența loială între toți radiodifuzorii se propune ca compania publică, care este finanțată integral din bugetul de stat să nu poată difuza publicitate comercială. Aceasta, în schimb va putea continua să difuzeze publicitate socială sau electorală și să acceseze sonorizări în cazul unor proiecte concrete.

La legea cu privire la libertatea de exprimare se propune de prevedea o normă generală prin care să fie indicat expres necesitatea identificării autorilor informațiilor răspândite. Acest fapt va responsabiliza atât autorii care intenționează să răspândească informații prin intermediul mass-media cât și însăși mijlocul de informare în masă care plasează această informație.

Această propunere reiese direct din jurisprudența CEDO, în speță cazul Delfi AS vs Estonia.

Luând act de cele expuse, conștientizând sensibilitatea subiectelor abordate prin acest proiect de lege, considerăm că doar prin astfel de reguli exprese statul și autoritățile vor demonstra atașamentul nu doar la principiile democratice ci și la sarcina de bază – asigurarea intereselor naționale, securității naționale, suveranității, independenței și integrității teritoriale a Republicii Moldova – valori supreme garantate de Constituție.

Deputații în Parlament

V. Stăleț
St. Creangă
Ion Bîrlan
Dr. Așche

